

RÅDERUM PÅ 42 MIA. KR. FREM TIL 2025 TIL LAVERE SKAT OG ØGET OFFENTLIGT FORBRUG

Dette notat viser, at der ifølge Finansministeriet er et råderum på ca. 42 mia.kr. frem til 2025. Råderummet kan anvendes på lavere skat og øget offentligt forbrug, uden at der opstår manglende finanspolitisk holdbarhed. Frem mod 2020 er der ifølge Finansministeriet et råderum på 10 mia. kr., mens råderummet udgør 32 mia. kr. i årene 2021-25. I de kommende år vil der være et demografisk pres på det offentlige forbrug. Det skyldes hovedsageligt, at der kommer flere ældre, som vil øge udgifterne til fx sundhedsvæsenet. Flere ældre behøver imidlertid ikke nødvendigvis betyde et højere offentligt forbrug. Der er nemlig også mulighed for at øge produktiviteten, så man får en bedre service for de samme penge. Venstre argumenterede før valget for, at øget produktivitet i det offentlige kan håndtere det demografiske træk. Finansminister Claus Hjort Frederiksen har signaleret, at et råderum kan deles i to lige store dele, hvoraf den ene del kan gå til højere offentligt forbrug, mens den anden halvdel kan gå til skattelettelser. Lægges dette til grund, er der et råderum til skattelettelser på 21 mia. kr. frem til 2025. For 21 mia. kr. kan man på en og samme tid afvikle topskatten, registreringsafgiften samt sænke aktie- og selskabsskat. Reformforslaget vil øge beskæftigelsen med godt 19.000 personer, hvilket er en større effekt end alle øvrige skattereformer siden 1986. Råderummet til lavere skat kan med fordel gøres større end 21 mia.kr. ved at anvende en større del af det samlede råderum på 42 mia. kr. på lavere skat. Desuden kan og bør man gennemføre reformer af f.eks. SU og erhvervstilskud med henblik på at gøre det skattepolitiske råderum større.

Dette notat ser på, hvor stort det økonomiske råderum er frem til 2025. Det økonomiske råderum svarer til det beløb, som politikerne kan bruge til enten skattelettelser eller højere offentlige udgifter *samtidig* med, at der er finanspolitisk holdbarhed¹.

Frem mod 2020 er der ifølge Finansministeriet et råderum på 10 mia. kr.² Hvis man anvender hele råderummet på offentligt forbrug, svarer det til en årlig vækstrate på knap 0,5 pct. I årene 2021-2025 er der planlagt en vækst i det offentlige forbrug på 1,2 pct. årligt, hvilket svarer til en vækst på ca. 32 mia. kr. Det samlede råderum i årene 2017-2025 er dermed på 42 mia. kr.³, jf. tabel 1⁴.

¹ Dvs. strukturel balance i 2020 samt at finanspolitikken er holdbar på sigt.

² Se notat fra Finansministeriet: "Lave oliepriser reducerer det finanspolitiske råderum i 2020", 10. marts 2016.

³ Finansministeriet har angivet, at råderummet er på 47 mia. kr. frem mod 2025, jf. *Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 130 (Alm. del) af 18. januar 2016*.

Efterfølgende har Finansministeriet udsendt et notat, der konkluderer, at råderummet til 2020 er reduceret fra 15 til 10 mia. kr. pga. faldet i olieprisen, jf. notatet "Lave oliepriser reducerer det finanspolitiske råderum i 2020", 10. marts 2016. Det reducerer råderummet frem til 2025 fra 47 til 42 mia. kr.

⁴ I regnestykket er der taget hensyn til pris- og lønstigninger i forbindelse med det offentlige forbrug. Dvs. pris- og lønstigningerne er også finansierede.

Tabel 1. Finanspolitisk råderum, 2017-2025

	<i>mia. kr.</i>
Finanspolitisk råderum i perioden 2017-2020	10
Finanspolitisk råderum i perioden 2021-2025	32
Finanspolitisk råderum i perioden 2017-2025	42

Kilde: Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 130 (Alm. del) af 18. januar 2016, "Lave oliepriser reducerer det finanspolitiske råderum i 2020", 10. marts 2016, Finansministeriet, "Opdateret 2020-forløb, september 2015", Finansministeriet samt egne beregninger

I regeringsgrundlaget lægges der op til at reducere den øverste marginalsat med 5 point. Det vil i praksis sige en reduktion i topskatten på 5½ point. Det vil reducere skatteprovenuet efter tilbageløb og adfærd med knap 3 mia. kr. Det betyder, at opfyldelse af regeringsgrundlagets målsætning om lavere marginalsat kun vil lægge beslag på ca. 7 pct. af råderummet.

Demografisk pres

I de kommende år vil der være et demografisk pres på det offentlige forbrug. Det skyldes hovedsageligt, at der kommer flere ældre, som vil øge udgifterne til fx sundhedsvæsenet. Det demografiske pres svarer til en vækstrate i det offentlige forbrug på 0,4 pct. i årene 2017-2020 og på 0,6 pct. i perioden 2021-2025. Flere ældre behøver imidlertid ikke nødvendigvis betyde et højere offentligt forbrug. Der er nemlig også mulighed for at øge produktiviteten, så man får en bedre service for de samme penge. Det bemærkes, at det demografiske træk (0,6 pct. årligt) alene udgør halvdelen af råderummet til offentligt forbrug i årene 2021-2025 på 1,2 pct. årligt.

Før valget havde Helle Thorning-Schmidt en målsætning om at frigøre 12 mia. kr. i den offentlige sektor frem mod 2020 gennem effektiviseringer. Det svarede til det demografiske pres frem til 2020. Forud for valget pegede Venstre på, at det demografiske pres kunne håndteres af effektiviseringer. Ved at bruge pengene smartere kunne man få mere service for pengene. Den mulighed er der fortsat. Produktivitetskommissionen har peget på en række tiltag, der kan levere øget effektivitet i den offentlige sektor (herunder øget udlicitering af offentlige opgaver til private virksomheder).

Hængekøjen

De offentlige finanser står også over for en såkaldt "hængekøjeudfordring", dvs. at der kommer en længere årrække med midlertidige underskud på de offentlige finanser, der vil overstige ½ pct. af BNP. Eksempelvis vurderer Finansministeriet, at det offentlige underskud vil være på -1,6 pct. af BNP i 2040. Det er højere end det tilladte strukturelle underskud i budgetloven på -0,5 pct. af BNP.

Det er dog en udfordring, der kan håndteres. Finansministeriet har beregnet⁵, at udfordringen kan løses ved at sænke den årlige vækstrate i det offentlige forbrug med blot 0,15 pct.point (fra godt 1 pct. årlig vækst til 0,9 pct. årlig vækst) fra 2021-2041. Desuden er hængekøjeudfordringen kun i begrænset omfang slået igennem i 2025, idet underskuddet her kun er vokset til -0,2 pct. af BNP i 2025⁶⁷. Det skal bemærkes, at hvis det offentlige underskud nedbringes i "hængekøjeperioden", så bliver finanspolitikken betydeligt overholdbar. Dvs. at

⁵ Kilde: Finansredegørelse 2014, Finansministeriet.

⁶ Kilde: "Opdateret 2020-forløb, september 2015", Finansministeriet.

⁷ I en kommende 2025-plan vil de finanspolitiske mål skulle fastsættes på ny. Det vil fortsat gælde, at finanspolitikken skal være holdbar. Derudover skal det besluttes, hvilket saldomål, der skal gælde i 2025 (hvor der i den nuværende plan skal være balance i 2020). Det valgte saldomål i 2025 styrer, hvor stor en del af hængekøjeudfordringen, der skal håndteres frem til 2025. I ovenstående beregninger af råderummet er der ikke indlagt et bidrag til at håndtere hængekøjeudfordringen.

man opkræver skatter og afgifter, der er væsentligt højere end det, der er nødvendigt for at finansiere de offentlige udgifter på sigt. Det vil indebære, at finanspolitikken kan lempes på den anden side af hængekøjeperioden (efter 2041) i form af lavere skat eller øget offentligt forbrug.

For 21 mia. kr. kan der gennemføres en betydelig skattereform

Finansminister Claus Hjort Frederiksen har signaleret, at et råderum kan deles i to lige store dele, hvoraf den ene del kan gå til højere offentligt forbrug, mens den anden halvdel kan gå til skattelettelse. Lægges dette til grund, er der et råderum til skattelettelse på 21 mia. kr. frem til 2025.

Nedenfor skitseres et forslag til en reform, der fokuserer på reduktion af de mest væksthæmmende skatter, hvorved der kan opnås et løft i beskæftigelsen med godt 19.000 personer og et løft i BNP på 23 mia. kr., hvis Finansministeriets regneantagelser lægges til grund, jf. tabel 2. Det vil være et tiltrængt løft til dansk økonomis pauvre vækstpotentiale, og det vil bidrage til at undgå flaskehalse på arbejdsmarkedet.

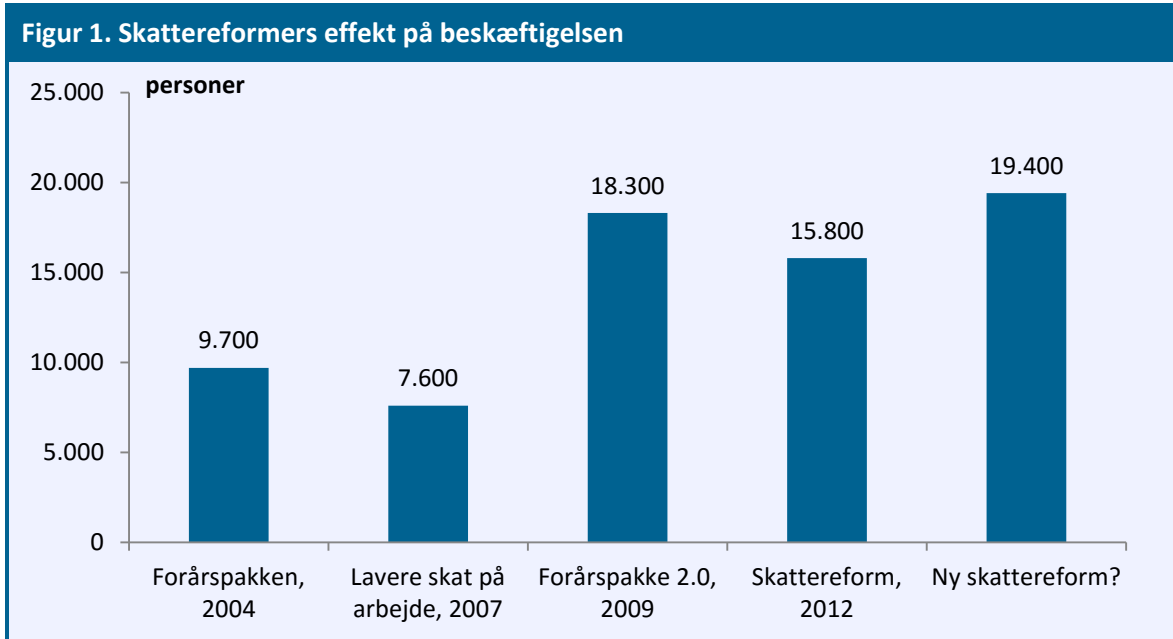
I reformforslaget fjernes topskatten og registreringsafgiften, hvilket gør det mere attraktivt at arbejde ekstra. Bortfaldet af topskatten reducerer marginals-katten fra 56 til 43 pct. Det vil være lavere end i Tyskland, Storbritannien og USA. Desuden vil den lavere aktionærskat og selskabsskat gøre det nemmere for danske virksomheder at tiltrække kapital til nye investeringer i maskiner, teknologi og forskning. Aktionærskatten sænkes fra 42 til 30 pct., og selskabsskatten sænkes til 19,5 pct.

Tabel 2. Forslag til skattereform			
	Beskæftigelse	Velstand	Provenutab
	personer	mia. kr.	mia. kr.
Afskaffelse af topskat	8.300	8	8,6
Afskaffelse af registreringsafgift	10.300	13	8,0
Nedsættelse af aktionærskat til 30 pct. (med 12 point)	-	-	2,0
Nedsættelse af selskabsskat til 19,5 pct. (med 2½ point)	800	3	2,5
I alt	19.400	23	21,1

Anm.: Afrunding medfører at tallene ikke summer til totalen.

Kilde: Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 246 (Alm. del) af 9. april 2014, Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 57 (Alm. del) af 20. november 2012, Svar på Skatteudvalgets spørgsmål nr. 254 (Alm. del) af 18. februar 2016, Vækstplan DK - Teknisk baggrundsrapport, Aftaler om finansloven for 2016 samt egne beregninger.

En sådan reform vil have en større effekt på beskæftigelsen end tidligere skattereformer, jf. figur 1.

Kilde: Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 474 (Alm. del) af 30. september 2014 og tabel 2.

Råderummet til lavere skat kan med fordel gøres større end 21 mia.kr. ved at anvende en større del af det samlede råderum på 42 mia. kr. på lavere skat. Derudover er der også mulighed for at øge råderummet gennem reformer. Det gælder særligt, hvis der skal indføres større skattelettelser relativt hurtigt, idet det samlede råderum frem til 2020 kun er på 10 mia. kr. i fravær af nye reformer. Det kan fx være reformer af SU og erhvervstilskud. Fx kan reformer af SU finansiere lavere topskat, fordi studerende typisk har en høj indtægt efter endt uddannelse og derfor på sigt vil få gavn af en lavere topskat. Tilsvarende vil erhvervslivet få gavn af en lavere aktionærskat, som derfor med fordel kan finansieres af lavere erhvervstilskud.